

SEKS ONDER JE 25^e

De seksuele gezondheid van jongeren in Rotterdam-Rijnmond

GGD
Rotterdam-
Rijnmond

Seks onder je 25e is een onderzoek van:
Rutgers en Soa Aids NL in samenwerking met:
GGD Rotterdam-Rijnmond – Centrum Seksuele Gezondheid

Mei 2024

Over het onderzoek

Hoe gaat het met de seksuele gezondheid van jongeren in de regio Rotterdam-Rijnmond? Om hier antwoord op te krijgen, heeft GGD Rotterdam-Rijnmond meegewerkt aan het landelijke onderzoek 'Seks onder je 25e' in 2022/2023. Wij hebben gegevens verzameld in onze eigen regio.

Het onderzoek geeft ons inzicht in de ervaringen van jongeren in de regio met liefde, relaties, seks en alles wat hiermee te maken heeft.

De resultaten van dit onderzoek helpen ons om de seksuele gezondheid van jongeren te verbeteren. We gebruiken deze cijfers om keuzes te maken over preventie, zorgverlening, beleid en voorlichting.

In dit boekje vind je de meest opvallende resultaten van de regio Rotterdam-Rijnmond.

Hoe is het onderzoek gedaan?

Seks onder je 25e is een groot onderzoek naar de seksuele gezondheid van jongeren van 12 tot en met 24 jaar in Nederland. Het werd gedaan door het invullen van een vragenlijst over seksuele gezondheid.

Jongeren van 12 tot en met 16 jaar zijn via hun middelbare school gevraagd mee te doen. Jongeren van 17 tot en met 24 jaar zijn gevraagd via een steekproef uit het bevolkingsregister door het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS).

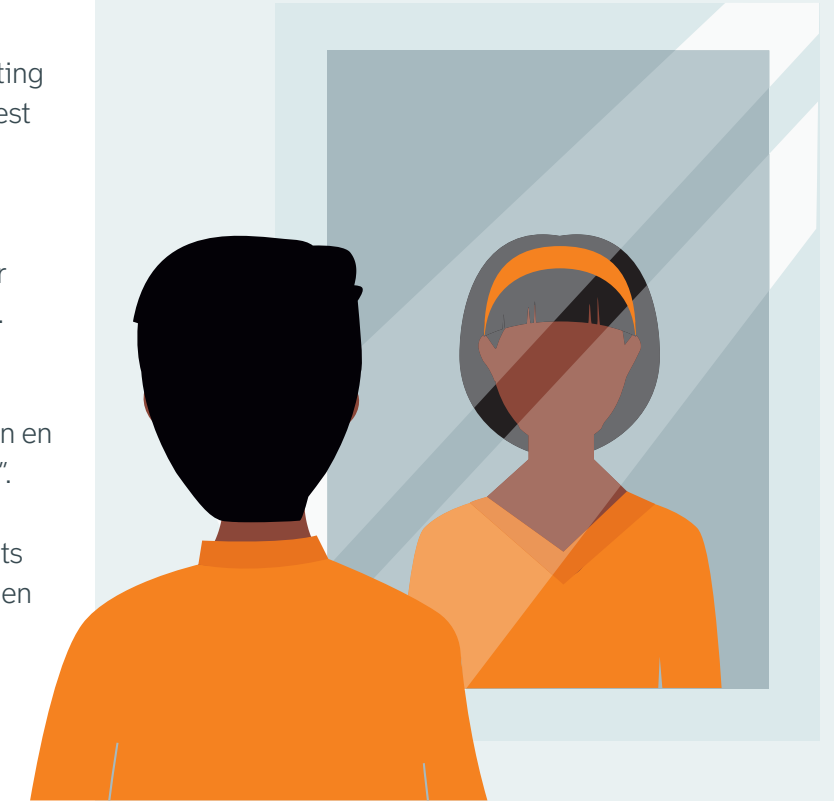
Landelijk vulden meer dan 10.000 jongeren de vragenlijst in. Daarvan komen 2.580 jongeren uit de regio Rotterdam-Rijnmond (1.015 jongens en 1.565 meiden). Er deden 1.212 jongeren mee aan het onderzoek uit Rotterdam en 1.368 jongeren uit de regiogemeenten.

In de regio Rotterdam-Rijnmond deden bijna geen jongeren mee via de scholen. Daarom gaan de uitkomsten in dit boekje alleen over de 17-tot en met 24-jarigen die via de steekproef van het CBS zijn gevraagd.

Opvallend

De volgende resultaten uit het landelijke en regionale onderzoek vallen op:

- In vergelijking met 2017 geven meer jongeren uit Rotterdam-Rijnmond aan zichzelf niet (volledig of uitsluitend) te identificeren met het toegewezen geboortegeslacht.
- De meeste jongeren (89%) uit Rotterdam-Rijnmond geven aan dat zij het heel normaal vinden om op iemand van hetzelfde geslacht te vallen. In 2017 was dit 81%. Ook zijn jongeren ruimdenkender geworden in hun opvattingen over genderrollen en gender non-conformiteit. Rotterdamse jongeren zijn wel conservatiever dan jongeren in de rest van Nederland.
- In 2023 vonden meer jongeren het een probleem om te vertellen dat ze op iemand van hetzelfde geslacht vallen dan in 2017. Een groot deel geeft zelfs aan dat zij liever zouden willen dat zij niet op iemand van hetzelfde geslacht vallen.
- Jongeren beginnen later met tongzoenen, aftrekken, vingeren en geslachtsgemeenschap dan dat zij deden in 2017. Dit is landelijk en regionaal zo.
- Jongeren gebruiken steeds minder vaak een condoom. In 2023 gebruikte 65% van de jongeren uit Rotterdam-Rijnmond bij de eerste keer seks een condoom. In 2017 was dit 70%. Ook andere anticonceptiemethoden worden minder vaak gebruikt.
- De meeste jongeren laten zich testen op een soa bij de huisarts, vooral jongeren uit de regiogemeenten. Dit kan te maken hebben met de afstand naar de GGD.
- Het percentage meiden uit Rotterdam-Rijnmond dat aangeeft ooit (ongepland of ongewenst) zwanger te zijn geweest is lager dan in 2017, maar wel hoger dan landelijk.
- Jongeren uit Rotterdam (24%) doen vaker aan sexting dan jongeren uit regiogemeenten (19%) of uit de rest van Nederland (20%)
- Seksuele voorlichting op school wordt als onvoldoende beoordeeld met een gemiddeld cijfer van 5,3 in Rotterdam en 5,4 in de regiogemeenten. Jongeren uit Rotterdam-Rijnmond vinden dat zij onvoldoende informatie ontvangen. Het slechtst scoren de thema's "Zwangerschap, kinderen krijgen en abortus", "De pil en andere anticonceptie" en "soa's".
- Meer jongeren praten niet met iemand of doen niets als zij vragen hebben over seks. Dit is flink gestegen in vergelijking met 2017.

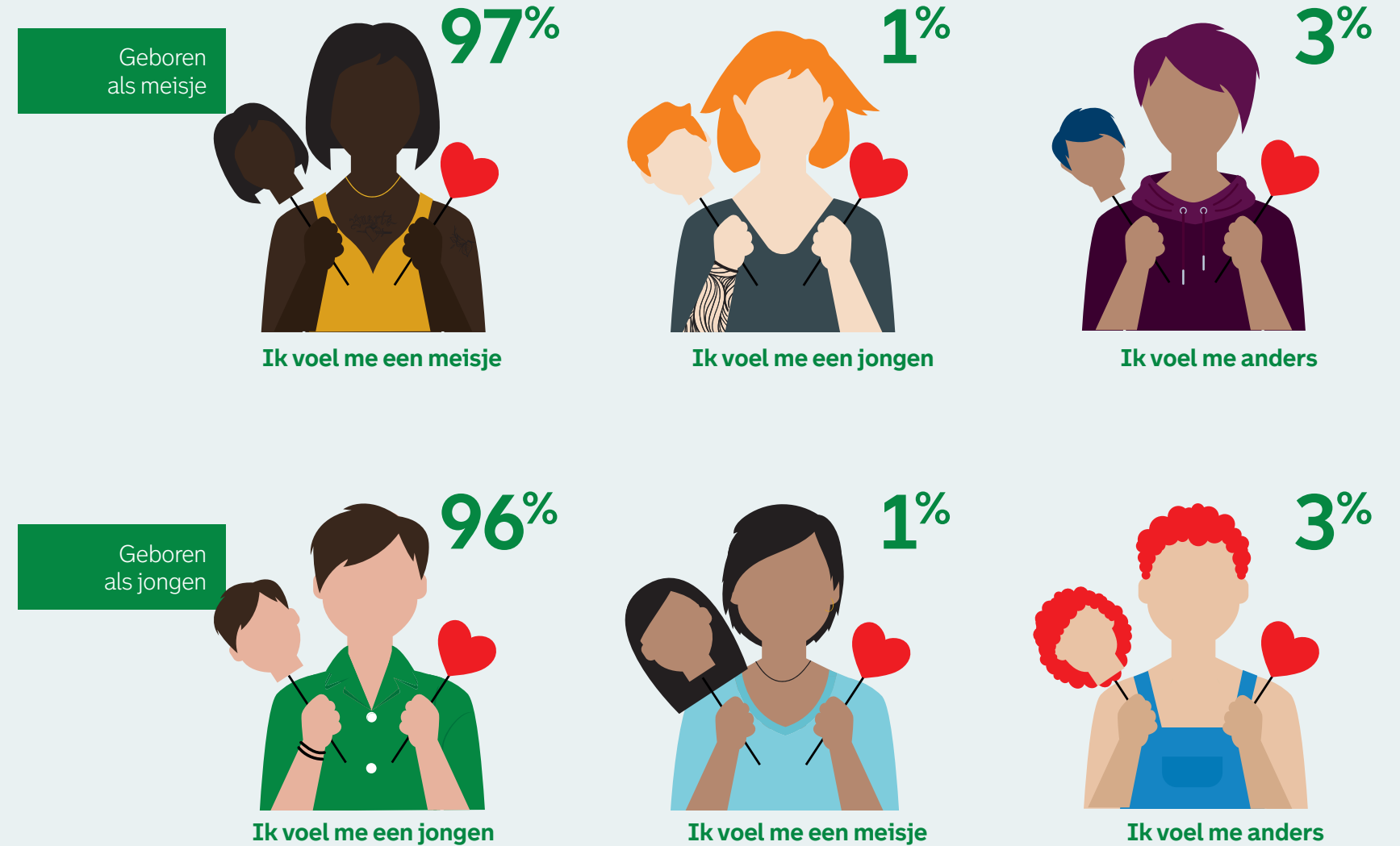
Genderdiversiteit en seksuele oriëntatie

Landelijk en in Rotterdam-Rijnmond is meer dan 3% van de jongeren trans of genderdivers. Dit betekent dat deze jongeren zich niet (helemaal of alleen) identificeren met het geslacht dat zij kregen toegewezen bij de geboorte. Het grootste deel van deze groep identificeert zich als non-binair.

Jongeren identificeren zich minder vaak als alleen hetero dan in 2017. In de regio Rotterdam-Rijnmond noemt 85% van de jongens en meiden zich hetero. In de rest van Nederland was dit 82%. In 2017 noemde 92% zich hetero in Rotterdam-Rijnmond.

Steeds meer jongeren vinden het heel normaal om op hetzelfde geslacht te vallen. In 2017 gaf 81% dit aan. Nu is dat 89%. Ondanks dat, geven veel jongeren aan dat zij liever niet op mensen van hetzelfde geslacht zou vallen (38% Rotterdam en 26% regiogemeenten). Ook vindt een derde van de jongeren het moeilijk om te vertellen dat zij op mensen van hetzelfde geslacht vallen.

Gender naar **geboortegeslacht** jongeren in Rijnmond

* De percentages tellen niet op tot 100% vanwege afronding.

De eerste keer

In de regio Rotterdam-Rijnmond starten jongeren iets later met seks dan landelijk.

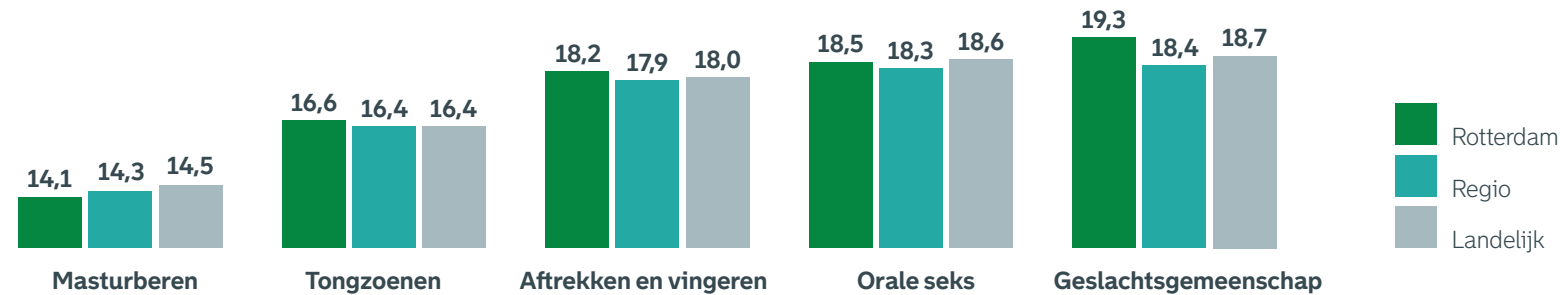
Met 18,7 jaar heeft de helft van de jongeren van 12 tot 25 jaar in Nederland geslachtsgemeenschap gehad in 2022. Voor jongeren in Rotterdam was dit 19,3 jaar en voor de jongeren in de regiogemeenten was dit 18,4 jaar

Jongeren beginnen later met tongzoenen, aftrekken, vingeren en geslachtsgemeenschap dan dat zij deden in 2017. Dit is landelijk en regionaal zo.

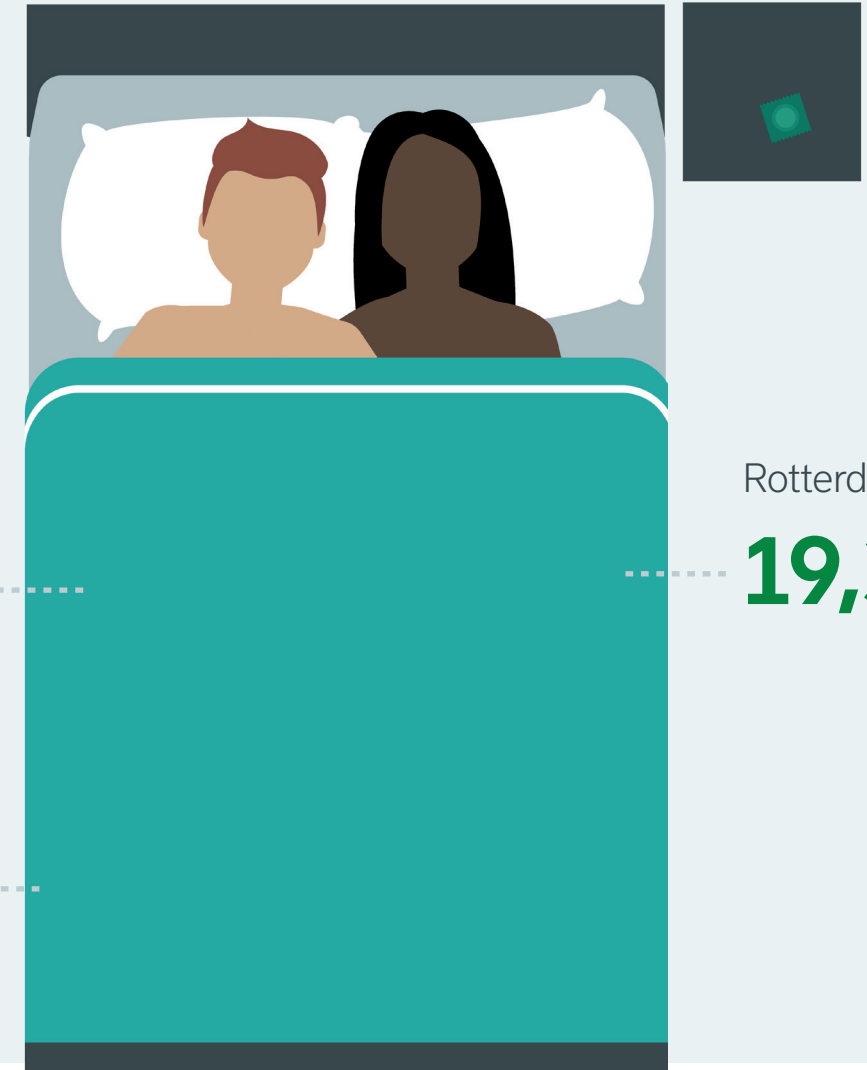
Zes op de tien Rotterdamse jongeren (57%) hebben een vaste relatie wanneer zij voor de eerste keer geslachtsgemeenschap hebben.

Jongeren uit de regiogemeenten hebben iets vaker een vaste relatie wanneer zij voor het eerst geslachtsgemeenschap hebben (73%).

Leeftijd waarop de helft van de jongeren ervaring heeft met deze seksuele handeling (mediane leeftijd)

Leeftijd waarop de helft van de jongeren seks heeft gehad

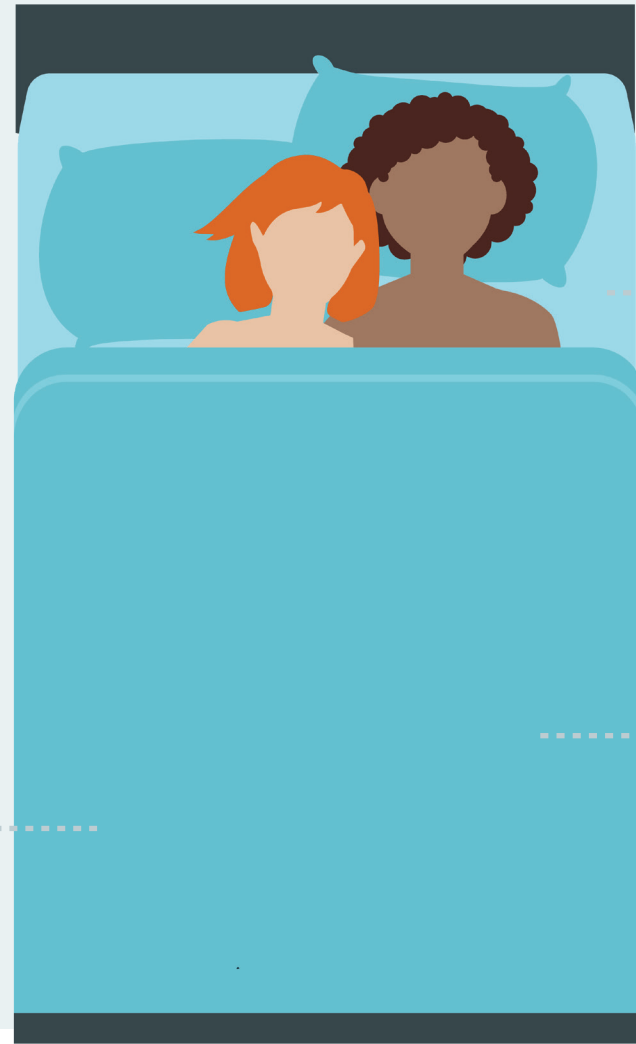

Regiogemeenten
18,4

Landelijk
18,7

Rotterdam
19,3

% seksueel actieve meiden* die **geen anticonceptie** gebruikt

Rest van Nederland

13%

10%

Rotterdam

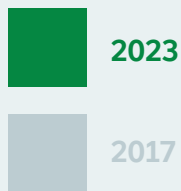
22%

15%

Regiogemeenten

19%

13%

2023

2017

* Seks in afgelopen maand gehad

Anticonceptie

Zowel in Rotterdam-Rijnmond als in de rest van Nederland gebruikt het grootste deel van de jongeren anticonceptie bij de eerste keer vaginale seks.

89% van de jongeren uit Rotterdam en 93% van de jongeren uit de regiogemeenten gebruikt anticonceptie bij de eerste keer vaginale seks.

Het condoom wordt minder vaak gebruikt bij de eerste keer vaginale seks. In 2017 gebruikte 71% van de jongeren in de regio Rotterdam-Rijnmond een condoom bij de eerste keer vaginale seks. In 2023 is dit gedaald naar 65%.

32% van de Rotterdamse jongeren en 29% van de jongeren uit de regiogemeenten zegt nooit een condoom te gebruiken met de laatste sekspartner.

In Rotterdam gebruikt 22% van de seksueel actieve meiden geen anticonceptie in de relatie die ze nu heeft. In de regiogemeente is dit 19% en in de rest van Nederland 13%. In de regio Rotterdam-Rijnmond gebruiken meiden dus minder vaak anticonceptie in hun relatie dan in de rest van Nederland.

Vergeleken met 2017 is het aantal meiden dat geen anticonceptie gebruikt flink gestegen. In 2017 gebruikte namelijk nog 15% van de meiden uit Rotterdam geen anticonceptie in haar relatie. In de regiogemeenten was dit 13%.

Zwangerschap

Jongeren uit de regio Rotterdam-Rijnmond hebben meer ervaring met zwangerschap dan jongeren in de rest van Nederland.

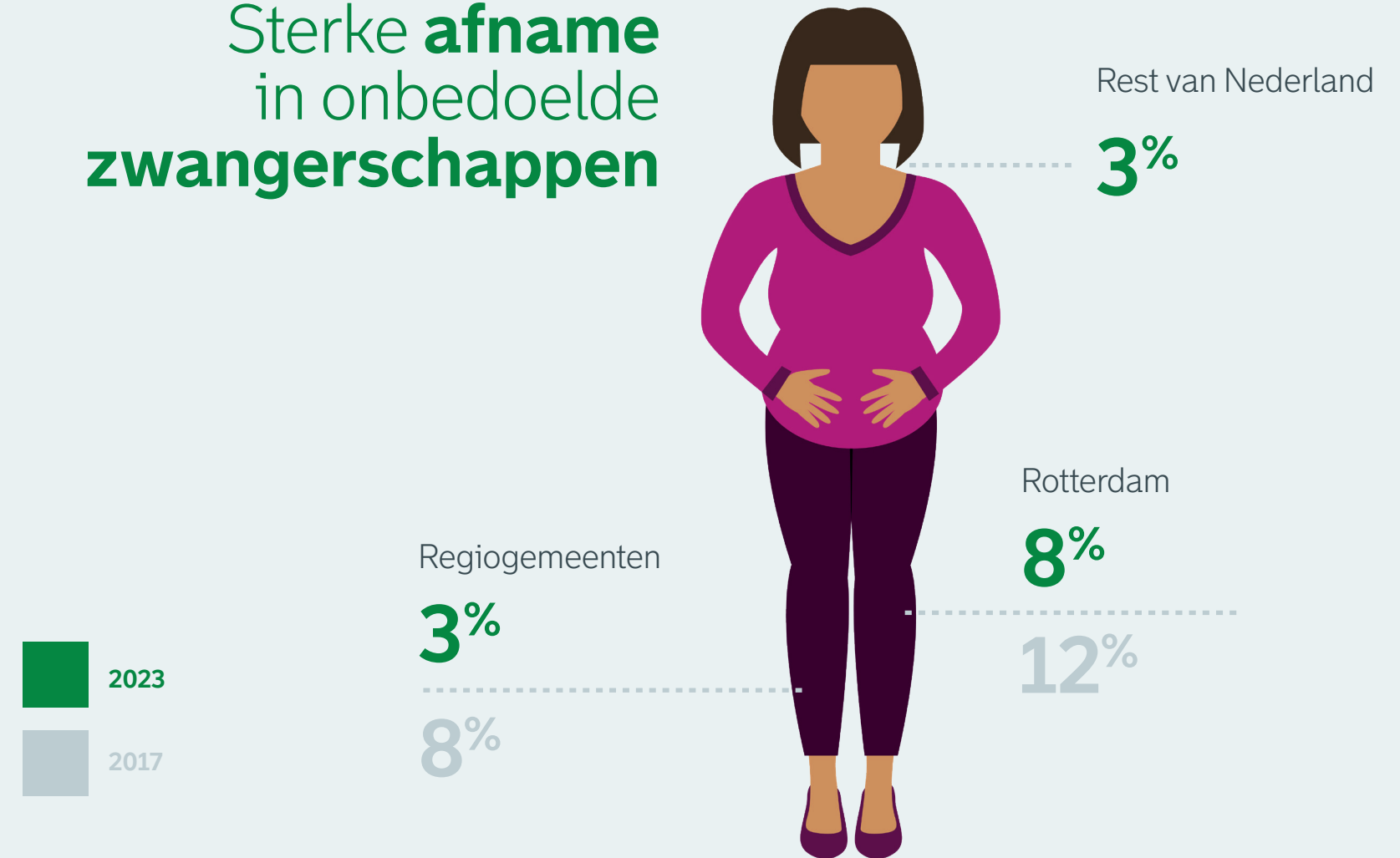
In Rotterdam zegt 9% van de meiden wel eens zwanger te zijn geweest. Dit is hoger dan in de rest van Nederland (5%). In de regiogemeenten zegt 7% van de meiden weleens zwanger te zijn geweest.

Het percentage meiden uit Rotterdam met een onbedoelde zwangerschap (8%) of een ongewenste zwangerschap (6%) ligt veel hoger dan regionaal en in de rest van Nederland. Zowel in de regiogemeenten als elders in Nederland heeft 3% een onbedoelde zwangerschap gehad en 2% een ongewenste zwangerschap.

Vergeleken met 2017 is er een sterke afname in het percentage (onbedoelde en ongewenste) zwangerschappen in Rotterdam en de regio. In 2017 gaf 16% van de seksueel actieve meiden in Rotterdam aan ooit zwanger te zijn geweest, 12% was onbedoeld zwanger en 8% ongewenst zwanger. In 2017 gaf in de regio 15% van de seksueel actieve meiden aan ooit zwanger te zijn geweest, 8% was onbedoeld zwanger en 5% ongewenst zwanger.

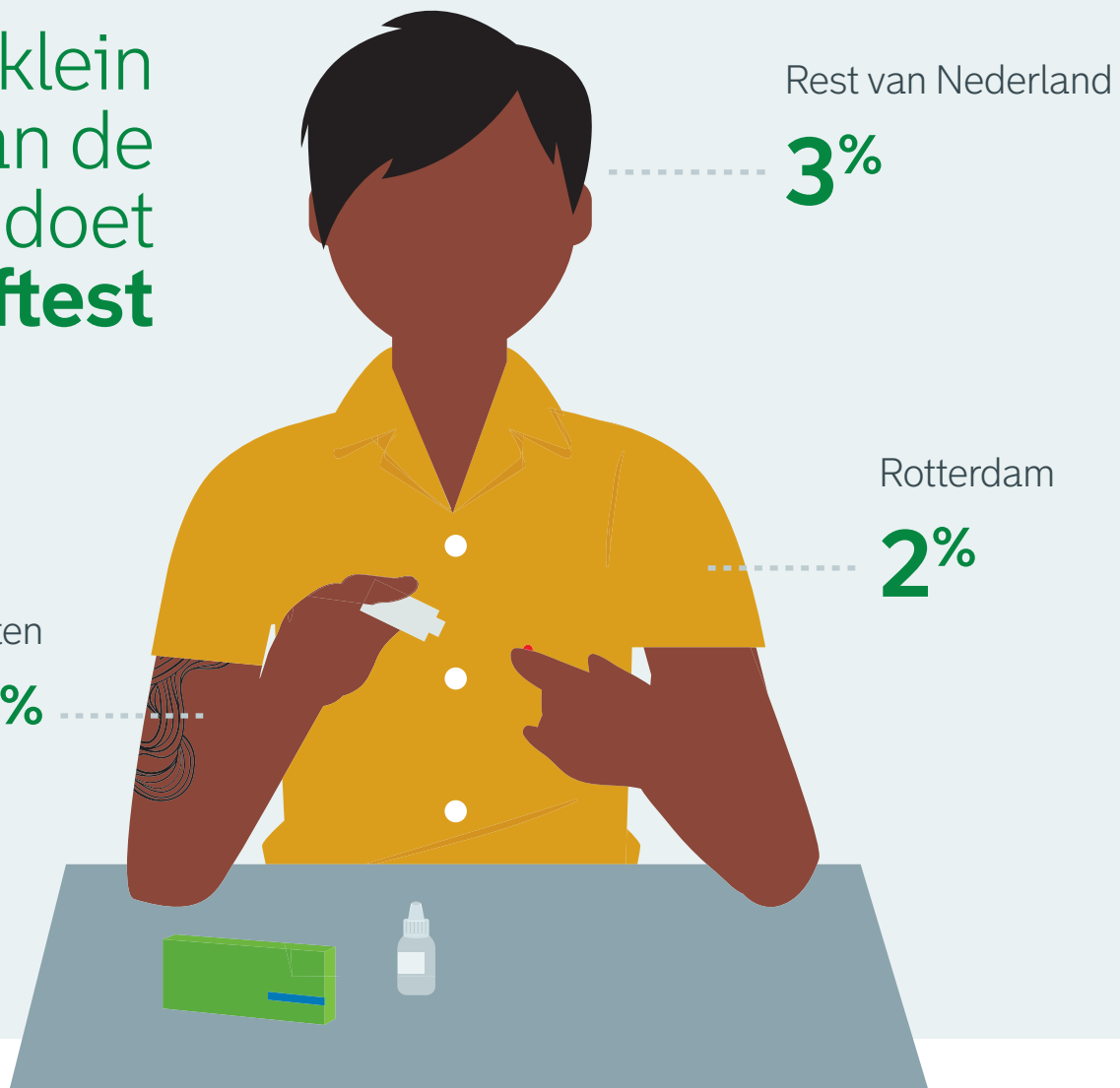
De GGD Rotterdam-Rijnmond heeft in de periode 2018-2023 het project Nu Niet Zwanger verder uitgebreid in Rotterdam en in regiogemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle a/d IJssel, Nissewaard, Ridderkerk, Schiedam en Vlaardingen. Dit is een mogelijke reden dat het aantal ongewenste en onbedoelde zwangerschappen minder is.

Sterke **afname** in onbedoelde **zwangerschappen**

Een klein
deel van de
jongeren doet
een **zelftest**

Regiogemeenten
4%

Seksueel overdraagbare aandoeningen (soa)

Ruim 1 op de 3 (35%) seksueel actieve jongeren in Rotterdam geeft aan zich ooit te hebben laten testen op een soa en/of hiv. Vergeleken met jongeren in de regiogemeenten (29%) en de rest van Nederland (29%) is dit in verhouding hoog. Dit is niet veranderd vergeleken met 2017.

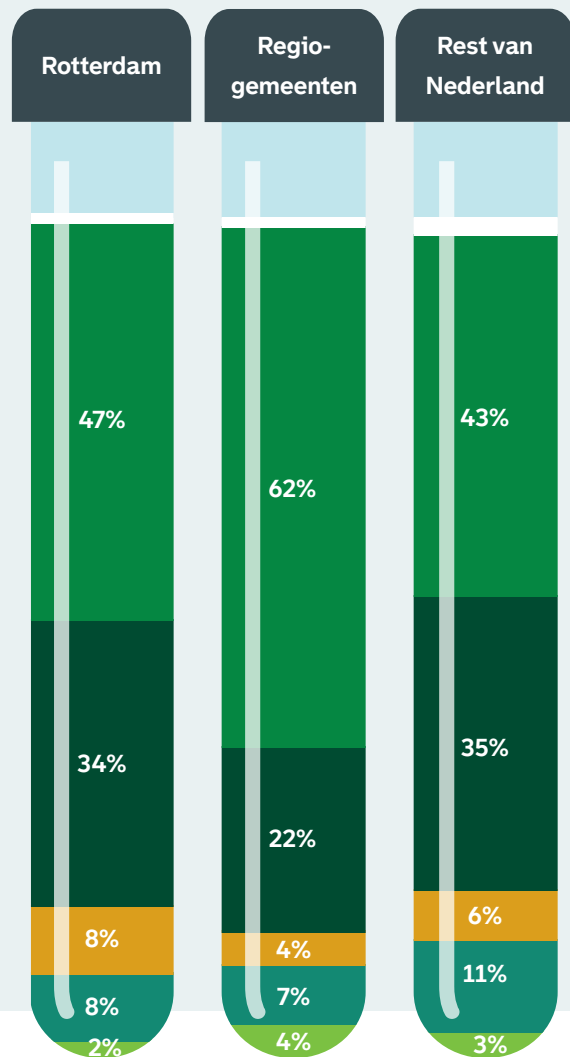
Het percentage jongeren dat zegt ooit een positieve soa- en te hebben gehad, is gelijk gebleven in de regio Rotterdam-Rijnmond. Het percentage positieve soa-testen in Rotterdam (12%) is wel hoger dan in de rest van Nederland (8%).

De meeste jongeren laten zich testen bij de huisarts, vooral jongeren uit de regiogemeenten. In Rotterdam deed 47% de laatste soa-test bij de huisarts. In de regiogemeenten was dit 62% en in de rest van Nederland 43%. Ook kiezen jongeren vaak voor een test bij het Centrum Seksuele Gezondheid van de GGD.

Ruim een derde van de jongeren in Rotterdam en Nederland deed de laatste soa-test bij de GGD. In de regiogemeenten was dit maar 22%. Dit kan komen doordat de GGD verder weg is voor deze jongeren.

Een klein deel van de jongeren doet een zelftest. De meeste jongeren kiezen dan voor een zelftest die zij naar een laboratorium opsturen. Toch doet nog 3% een soa-test waarbij de uitslag thuis afgelezen wordt. Deze zelfafleestesten zijn betrouwbaar voor hiv, maar niet voor andere soa's.

Waar deed je deze (laatste) soa-test?

Testlocaties

- Ergens anders
- Bij de huisarts
- Bij het Centrum Seksuele Gezondheid van een GGD
- In een ziekenhuis of kliniek
- Met een zelftest die ik naar een laboratorium stuurde
- Met een zelftest waarbij ik de uitslag gelijk thuis kon zien

Reden voor een soa-test

	Rotterdam	Regio	Rest van Nederland
Ik had seks zonder condoom	33%	31%	33%
Ik kreeg een nieuwe relatie	20%	15%	17%
Ik wilde geen condoom gebruiken met mijn vaste partner	11%	10%	8%
Ik was zwanger	0%	1%	1%
Ik had klachten die passen bij een soa of hiv	27%	32%	23%
Ik wilde zeker zijn dat ik geen soa of hiv had	39%	40%	40%
Ik was bang dat ik een soa of hiv had	20%	15%	14%
Iemand met wie ik seks had, vertelde dat die een soa of hiv had	15%	6%	11%
Om een andere reden	7%	11%	16%

Sexting

Sexting is het uitwisselen van naaktfoto's en seksfilmpjes, en het verrichten van seksuele handelingen tijdens een videochat. Sexting is onderdeel van een normale seksuele ontwikkeling van jongeren. Het wordt een probleem wanneer beelden tegen de wil van een persoon worden gedeeld, als iemand wordt gedwongen om beelden van zichzelf te delen, of wanneer iemand ongevraagd beelden van iemand anders ziet.

In vergelijking met jongeren uit de regiogemeenten (20%) en jongeren in de rest van Nederland (19%) hebben Rotterdamse jongeren (24%) vaker aan sexting gedaan in het afgelopen half jaar. Dit is vergelijkbaar met 2017 (Rotterdam 22% en regio 19%).

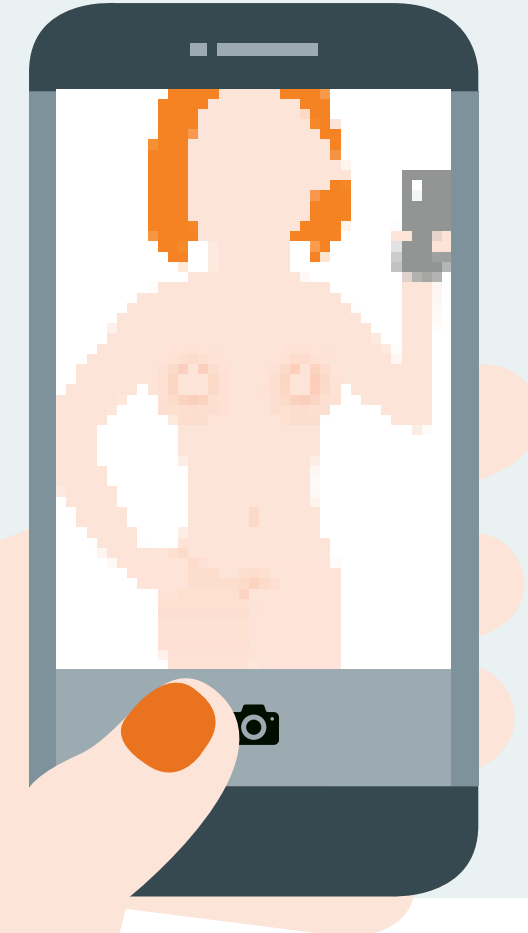
Rotterdamse jongeren hebben vaker in het afgelopen half jaar een naaktbeeld van zichzelf verstuurd (20%) dan jongeren uit de regio (17%) of ergens anders in Nederland (16%). In 2017 had 16% van de Rotterdamse jongeren en 14% van de jongeren in de regio dit weleens gedaan.

Naast het zelf verzenden, kunnen jongeren ook naaktbeelden van anderen zien of ontvangen. In Rotterdam en in de regiogemeenten had 31% minstens één sextingervaring (zelf verstuurd of gezien/ontvangen). Landelijk had 30% van de jongeren deze ervaring.

Landelijk en in regiogemeenten ontving 15% van de jongeren ongewenst een naaktbeeld van iemand anders. In Rotterdam was dit 12%. Er waren geen verschillen tussen de regio Rotterdam-Rijnmond en landelijk in het aandeel jongeren wiens naaktbeelden zonder toestemming werden gedeeld (1%), het aandeel dat gedwongen werd om naaktbeelden te delen onder dreiging (2%) of het aandeel dat gedwongen werd om geld te betalen onder dreiging van verdere verspreiding van naaktbeelden (1%).

Minstens 1 keer in afgelopen 6 maanden

	Rotterdam	Regio	Rest van Nederland
Naaktfoto of seksfilmpje sturen	20%	17%	16%
Borsten, geslachtsdeel of billen laten zien tijdens een videochat	13%	9%	8%
Aftrekken of vingeren tijdens een videochat	9%	8%	6%
Naaktfoto of seksfilmpje van iemand anders doorsturen	3%	3%	2%

Geen of te **weinig informatie** bij seksuele voorlichting

	Rotterdam		Regio	
	2017	2023	2017	2023
Verliefdheid en relaties	20%	66%	18%	64%
Pil en ander anticonceptie	30%	61%	29%	56%
Zwangerschap en abortus	43%	66%	36%	64%
Soa's	42%	61%	37%	60%
Homoseksualiteit en gender (LHBTI+)	64%	78%	58%	74%
Seks tegen wil en toestemming	71%	81%	64%	78%
Leuke kanten van seks	77%	82%	70%	81%
Seks op TV of online	84%	85%	76%	83%
Versturen van naaktfoto's en seksfilmpjes (sexting)	78%	78%	69%	72%

Seksuele voorlichting

Seksuele voorlichting op scholen scoort volgens jongeren onvoldoende. Rotterdamse jongeren geven gemiddeld een 5,3 voor algemene seksuele voorlichting. Jongeren uit de regiogemeenten en landelijk geven gemiddeld een 5,4. Dit is lager dan in 2017. Toen beoordeelden Rotterdamse jongeren seksuele voorlichting met een 5,7 en jongeren uit de regiogemeenten met een 5,9.

Jongeren zijn ook gevraagd welke informatie zij op school ontvangen, en of zij deze informatie voldoende vinden. Denk hierbij aan informatie over verliefdheid en relaties, de leuke kanten van seks, anticonceptie, sexting, soa's en seks tegen de wil. Met uitzondering van voorlichting over sexting geven jongeren uit Rotterdam-Rijnmond vaker dan in 2017 aan dat zij geen of onvoldoende informatie hebben ontvangen op alle bevroegde onderwerpen.

Rotterdamse jongeren geven gemiddeld het cijfer **5,3** voor algemene seksuele voorlichting

27% van de jongeren in Rotterdam-Rijnmond kent **Sense.info**

Informatiebehoefte en vragen over seks

Jongeren uit Rotterdam-Rijnmond hebben meer behoefte aan informatie over de thema's "Zwangerschap, kinderen krijgen en abortus", "De pil en andere anticonceptie" en "soa's" dan leeftijdsgenoten in de rest van land. Ongeveer een kwart tot een derde van de jongeren in Rotterdam-Rijnmond zegt over deze onderwerpen weleens iets te willen weten.

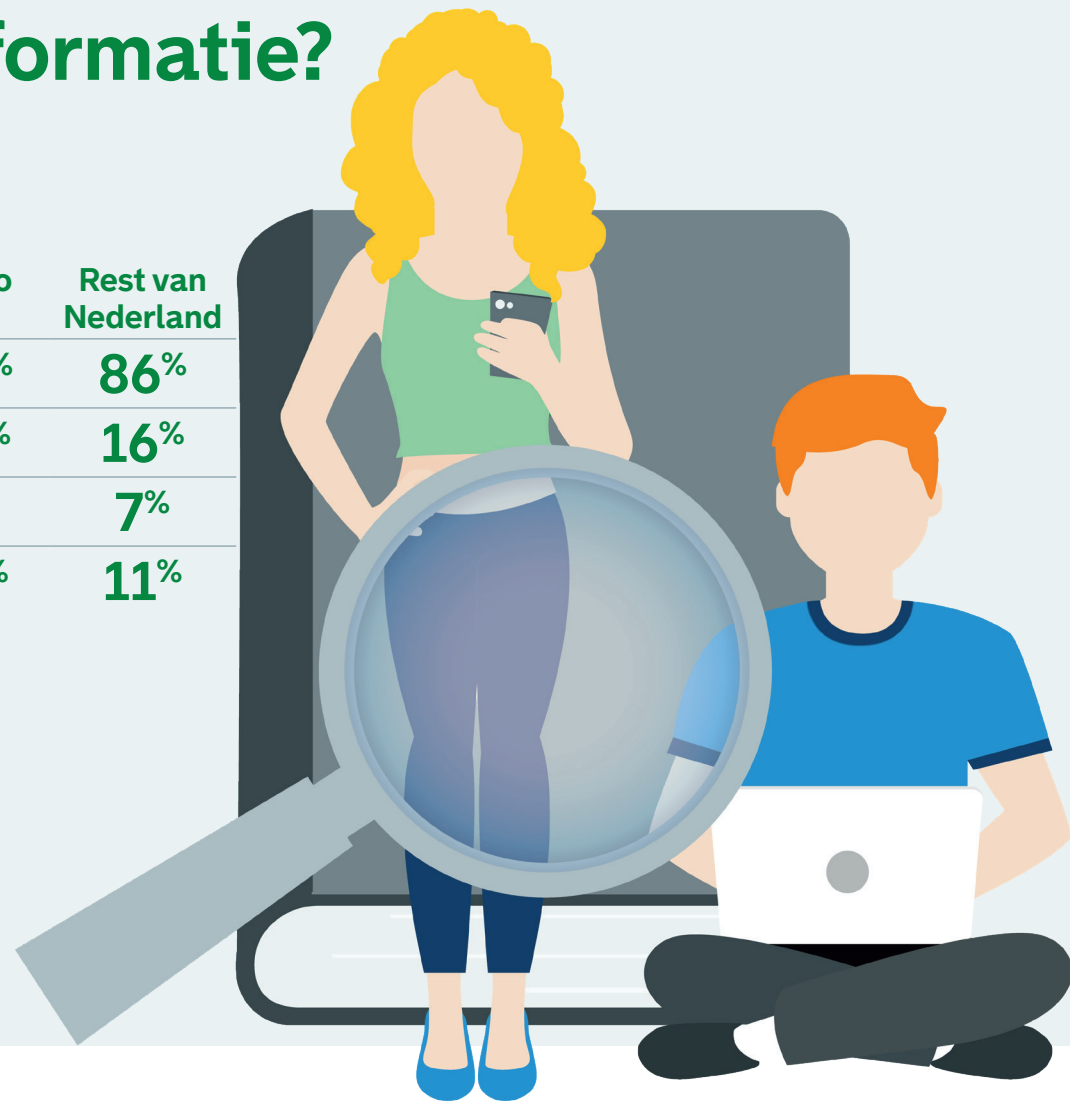
Aan de jongeren in de Rijnmond regio die iets willen weten over seksualiteit, is gevraagd waar zij informatie opzoeken en aan wie zij hun vragen hierover stellen. De meeste jongeren in de regio (85%) zoeken informatie op via websites of een app. Ook gaan zij vaak naar vrienden met vragen (60% van de jongeren). Een kleiner percentage van de jongeren vraagt hun moeder (19%) of vader (7%). Jongeren uit Rotterdam stellen hun vraag iets vaker aan een dokter of hulpverlener (18%) dan jongeren in de regiogemeenten (13%).

Eén op de 5 jongeren in Rotterdam-Rijnmond vragen het niet aan iemand als ze vragen over seks hebben. Eén op de 10 jongeren zoekt zelfs nooit iets op bij vragen over seks.

Ongeveer een kwart (27%) van de jongeren in Rotterdam-Rijnmond kent Sense.info. Het aandeel jongeren dat de website wel eens bekijkt is iets afgenomen, van 18% in 2017 tot 12% in 2023.

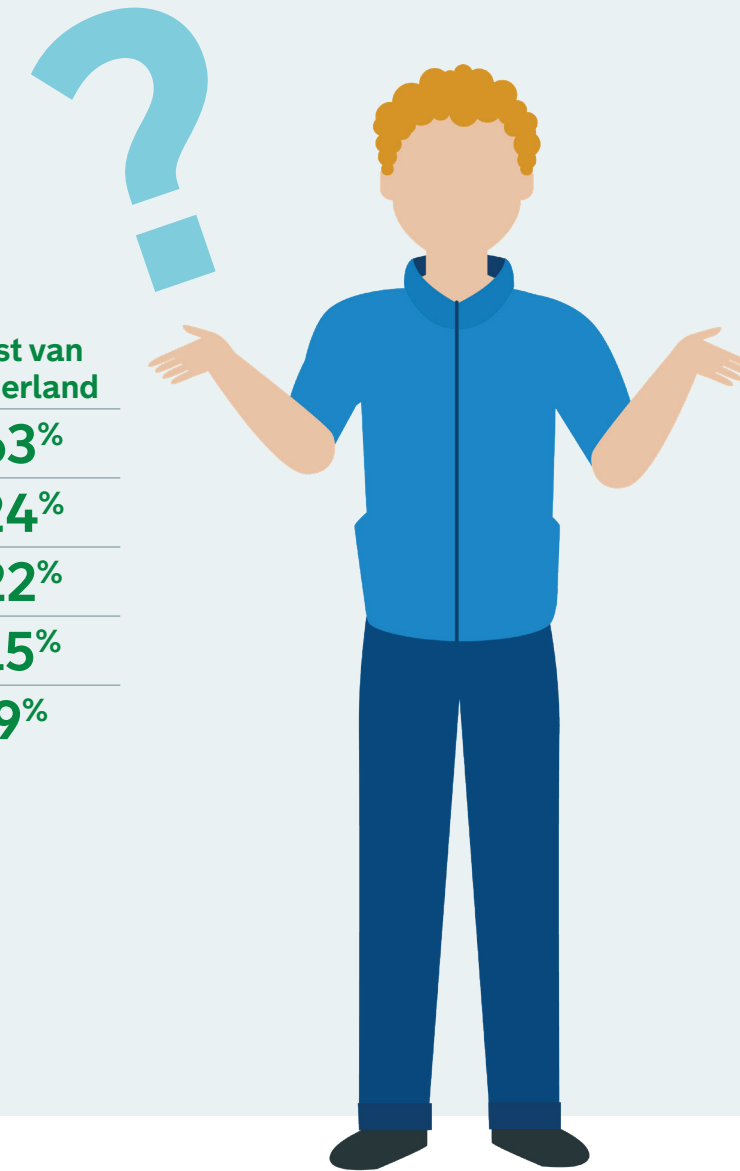
Waar zoek je informatie?

	Rotterdam	Regio	Rest van Nederland
Online	85%	85%	86%
Social media	17%	16%	16%
Boek	10%	6%	7%
Nergens	10%	11%	11%

Aan wie vraag je het?

	Rotterdam	Regio	Rest van Nederland
Vrienden	62%	57%	63%
Niemand	21%	27%	24%
Moeder	20%	19%	22%
Dokter of hulpverlener	18%	13%	15%
Vader	6%	8%	9%

Opvattingen seksuele diversiteit en gender non-conformiteit

Jongeren lijken in 2023 iets toleranter te denken over seksuele diversiteit en gender non-conformiteit dan in 2017. Het aandeel Rotterdamse jongeren dat het niet oké vindt om twee jongens met elkaar te zien zoenen nam af van 28% in 2017 tot 19% in 2023.

Wel hebben jongeren in Rotterdam-Rijnmond er vaker moeite mee om mensen van hetzelfde geslacht met elkaar te zien zoenen op straat dan hun leeftijdgenoten in de rest van Nederland. Zo vindt bijvoorbeeld 14% van de Rotterdamse jongeren en 12% van de jongeren in de regio het niet oké als twee meisjes met elkaar zoenen op straat. In de rest van Nederland geldt dit voor 8% van de jongeren.

Ook op het gebied van seks met meerdere partners zijn jongeren ruimdenkender geworden. Zo keurt 27% van

de jongeren uit Rotterdam en 30% van de jongeren uit de regiogemeenten het af als een meisje seks heeft met meerdere jongens. Dit was in 2017 56% en 65%. In 2017 werd het vaker goedgekeurd dat jongens seks hadden met meerdere partners dan voor meiden. Dit verschil was er niet meer in 2023.

Hoewel de acceptatie ten opzichte van seksuele diversiteit onder jongeren uit Rotterdam-Rijnmond lijkt te zijn toegenomen, blijven de opvattingen conservatiever dan die van jongeren in de rest van Nederland.

Percentage jongeren die het **niet oké** of (helemaal) niet goed vinden als ....

	Rotterdam	Regio	Rest van Nederland
Jongen gedraagt zich als meisje	16%	13%	10%
Meisje gedraagt zich als jongen	12%	8%	6%
Twee meisjes zoenen op straat	14%	12%	8%
Twee jongens zoenen op straat	19%	18%	13%

Conclusies

Het onderzoek laat zien dat het over het algemeen goed gaat met de seksuele gezondheid van jongeren. Zij nemen de tijd voor hun seksuele start, beschermen zich goed tegen zwangerschap, en er lijkt meer ruimte te zijn voor seksuele en genderdiversiteit. Maar er zijn ook zorgen.

Zo neemt het pil- en condoomgebruik sterk af en zijn jongeren ontevreden met de seksuele voorlichting die zij op school ontvangen. De jongeren in de regio Rotterdam-Rijnmond lijken ook conservatiever in hun attitudes ten opzichte van seksualiteit en diversiteit dan de jongeren ergens anders in het land. Ook hebben jongeren in de regio Rotterdam-Rijnmond vaker ervaring met een (ongewenste of ongeplande) zwangerschap.

Het is wenselijk om in te zetten op:

- Het verbeteren van seksuele voorlichting, waaronder het bespreken van anticonceptie en (voorkomen van) zwangerschap. Dit zijn ook informatiebehoeften vanuit de jongeren zelf.
- Het bestrijden van mis- en desinformatie over anticonceptie, en aandacht creëren voor condoomgebruik.

- Programma's die gericht zijn op het normaliseren en accepteren van seksuele- en genderdiversiteit. Ook het inzetten op mentale gezondheid van LHBTI+ jongeren.
- Continuering van het programma Nu Niet Zwanger waarborgen. Ook regiogemeenten die nog niet meedoen, aansporen om zich aan te sluiten bij het programma Nu Niet Zwanger.
- Aan te sluiten bij de leefwereld van jongeren. Deze is steeds meer online. Praat niet alleen over risico's, maar ook over de leuke kanten van seks en sexting.
- Programma's gericht op jongerenparticipatie. Jongeren lijken terughoudender in het maken van offline contact met de wereld om hen heen en houden belangrijke vragen over hun (seksuele) gezondheid soms voor zichzelf.

Colofon

Data-analyse: Sarah Boer
(gemeente Rotterdam)

Tekst: Denise Twisk, Fleur Baggerman
(GGD Rotterdam-Rijnmond)

Redactie: Dieuwke de Vries
(gemeente Rotterdam)

Ontwerp: Jacqueline Meijer
(gemeente Rotterdam)

Met dank aan: Sara Galbert, Stefan Rovers
(GGD Rotterdam-Rijnmond)

Het overnemen van gegevens uit deze publicatie is toegestaan, mits voorzien van bronvermelding. Vragen over deze publicatie kunnen gemaïld worden naar onderzoek.bco@rotterdam.nl.

Mei 2024